STUDIJŲ KOKYBĖS VERTINIMO CENTRAS

Vytauto Didžiojo universiteto

KETINAMOS VYKDYTI STUDIJŲ PROGRAMOS

Bioekonomikos verslo vadyba

VERTINIMO IŠVADOS

Ekspertų grupė:

1. **Doc. dr. Daiva Labanauskaitė (grupės vadovė), akademinės bendruomenės atstovė**
2. **Doc. dr. Asta Daunorienė, akademinės bendruomenės atstovė**
3. **Dr. Artūras Jakubavičius, socialinių partnerių atstovas**
4. **Inga Kalpakovaitė, studentų atstovė**

Vertinimo koordinatorė – Jūratė Čergelienė

Vilnius
2021

DUOMENYS APIE PROGRAMĄ

Studijų programos pavadinimas	*Bioekonomikos verslo vadyba*
Studijų krypčių grupė (-ės)	Verslo ir viešoji vadyba
Studijų kryptis (-ys)	Vadyba (L02)
Studijų programos rūšis	Universitetinės
Studijų pakopa	Pirmoji (bakalauro)
Studijų forma (trukmė metais)	Nuolatinė (4 metai), ištęstinė (6 metai)
Studijų programos apimtis kreditais	240
Suteikiamas laipsnis ir (ar) profesinė kvalifikacija	Verslo vadybos bakalauras

TURINYS

I. ĮŽANGA 4

II. PROGRAMOS ANALIZĖ 5

2.1. STUDIJŲ TIKSLAI, REZULTATAI IR TURINYS 5

2.2. MOKSLO (MENO) IR STUDIJŲ VEIKLOS SĄSAJOS 10

2.3. STUDENTŲ PRIĖMIMAS IR PARAMA 14

2.4. STUDIJAVIMAS, STUDIJŲ PASIEKIMAI IR ABSOLVENTŲ UŽIMTUMAS 16

2.5. DĖSTYTOJAI 20

2.6. STUDIJŲ MATERIALIEJI IŠTEKLIAI 22

2.7. STUDIJŲ KOKYBĖS VALDYMAS IR VIEŠINIMAS 25

III. REKOMENDACIJOS 27

IV. APIBENDRINAMASIS ĮVERTINIMAS 28

I. ĮŽANGA

Ketinamą vykdyti universitetinių studijų pirmosios studijų pakopos (bakalauro) programą *Bioekonomikos verslo vadyba* (toliau – Programa), kurią numato įgyvendinti Vytauto Didžiojo universitetas (toliau – Universitetas, VDU), vertino Studijų kokybės vertinimo centro (toliau – SKVC) sudaryta ekspertų grupė. Išorinio vertinimo tikslas – atlikti Programos kokybės analizę bei pateikti rekomendacijas studijų programai tobulinti.

Išorinį vertinimą ekspertų grupė pradėjo nuo Programos aprašo ir jo priedų nagrinėjimo (toliau - Aprašas). Programą vertinant vadovautasi universitetines studijas reglamentuojančiais įstatymais ir kitais normatyviniais teisės aktais - Lietuvos Respublikos mokslo ir studijų įstatymu, Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2016 m. gruodžio 30 d. įsakymu Nr. V-1168 patvirtintu Bendrųjų studijų vykdymo reikalavimų aprašu, Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministro 2019 m. liepos 17 d. įsakymu Nr. V-835 patvirtintu Studijų išorinio vertinimo ir akreditavimo tvarkos aprašu, vertinamosiomis sritimis ir rodikliais (Suvestinė redakcija nuo 2020-08-04), Studijų kokybės vertinimo centro direktoriaus 2019 m. gruodžio 31 d. įsakymu Nr. V-149 patvirtinta Ketinamų vykdyti studijų programų vertinimo metodika (Suvestinė redakcija nuo 2020-10-24), kitais išoriniam vertinimui reikalingais dokumentais.

2021 m. spalio 8 d. įvyko ekspertų grupės nuotolinis vizitas į Vytauto Didžiojo universitetą, kurio metu ekspertai susitiko su Universiteto administracija, Programos aprašo rengėjais, numatomais Programos dėstytojais, socialiniais partneriais, asmenimis atsakingais už Universiteto materialinę bazę. Vizito pabaigoje administracijos atstovai ir dėstytojai buvo supažindinti su bendraisiais ekspertų grupės pastebėjimais ir apibendrinimais.

Ekspertams paprašius, Programos aprašo rengėjai papildomai pateikė Socialinių mokslų projektų sąrašą (nuo 2018 m. iki dabar), mokslo publikacijų sąrašus.

Ekspertų grupė parengė ir SKVC pateikė Programos vertinimo išvadų projektą, kuris 2021 m. gruodžio 6 d. buvo išsiųstas Programos rengėjams susipažinti ir pateikti savo pastabas dėl faktinių klaidų, kartu teikiant siūlymą pataisyti Programą per 10 d. VDU gruodžio 6 d. pateikė pataisymus pagal ekspertų išvadų projekte pateiktas pastabas ir rekomendacijas. 2022 m. sausio 9 d. ekspertai pateikė vertinimo išvadas, o po įvykusio Studijų vertinimo komisijos posėdžio 2022 m. sausio 27 d., ekspertai patikslino vertinimo išvadas aiškiau išdėstydami studijų tikslų, rezultatų ir turinio, mokslo ir studijų veiklos sąsajų bei studijavimo, studijų pasiekimo ir absolventų užimtumo vertinimo pagrindimą.

II. PROGRAMOS ANALIZĖ

2.1. STUDIJŲ TIKSLAI, REZULTATAI IR TURINYS

2.1.1 Programos tikslų ir studijų rezultatų atitikties visuomenės ir (ar) darbo rinkos poreikiams (egzilio sąlygomis veikiančiai aukštajai mokyklai netaikoma) įvertinimas.

Bioekonomikos verslo vadybos programos poreikis grindžiamas apžvelgiant Jungtinių Tautų, Europos Sąjungos, Lietuvos strateginius bei norminius dokumentus. Ketinamos vykdyti studijų programos apraše išskiriami šie pagrindiniai argumentai, pagrindžiantys Programos tikslų ir studijų rezultatų atitiktį visuomenės ir darbo rinkos poreikiams:

● Programos rengėjai įvardina Jungtinių Tautų darnaus vystymosi darbotvarkę 2030, kurioje akcentuojamas „Europos žaliojo kurso“ bei kitos strategijos, suponuojančios darnaus ekonominio augimo, inovacijų skatinimo bei valdymo specialistų poreikį.
● Pažymėtinos Ekonominio bendradarbiavimo ir plėtros organizacijos (EBPO) prognozės, susijusios su atsinaujinančių biologinių išteklių, modernios biotechnologijos bei bioekonomikos plėtros ir su tuo susijusių specialistų poreikiu.
● Bioekonomikos verslo vadybos specialistų poreikis pagrindžiamas 2020 m. lapkričio–gruodžio mėn. atliktu profesinio lauko tyrimu, apklausiant bioekonomikos sektorių atstovaujančius darbdavius, kurio metu nustatyta, kad 50 proc. darbdavių pritaria tokių specialistų poreikiui.

Ekspertai pastebėjo, kad analizuojant Programos ir studijų srities atitikimą darbo rinkos poreikiams, atliktas moksleivių nuomonės tyrimas (Aprašo 7 psl. nurodytas 2020 m. gruodžio – 2021 m. sausio mėn. atliktas tyrimas, apklausiant 9-12 klasių moksleivius) negali būti laikomas reprezentatyviu dėl respondentų ribotos patirties įvertinti studijų dalykų tinkamumą studijų programai (Aprašo 7 psl. nurodyta, kad tyrime dalyvavo 34,6 proc. dešimtokų, 32,9 proc. devintokų, 20,5 proc. vienuoliktokų ir 12 proc. dvyliktokų, kas patvirtina, kad labiausiai į profesinę perspektyvą orientuoti vidurinio ugdymo pakopos moksleiviai sudarė tik trečdalį respondentų. Didžioji dalis respondentų (65 proc.) teigė, kad šiai Programai labiausiai tinka vadyba, ekonomika ir bioenergetika, 29,3 proc. apklaustųjų siejo Programą su biologija, edukologija ir filosofija, mažiausia respondentų dalis (5,7 proc.) suvokė, kad Programa siejama su logistika, medžiagų mechanika ir dizainu).

Analizuojant programos poreikio pagrindimo dalį Apraše, pateikti įrodymai, susiję su visuomenės ar darbo rinkos poreikių nustatymu, nėra tikslūs ir aiškiai apibrėžti. Pavyzdžiui, kuo remiantis nustatyta bioekonomikos formavimosi pradžia? Kaip studijų programoje atliepiamas bioekonomikos inovacinis potencialas? Pateiktai argumentacijai trūksta bioekonomikos verslo vadybos specialistų įsidarbinamumo galimybių prognozės. Kadangi Programą ketinama vykdyti ir anglų kalba, pasigendama Programos poreikio analizės kaimyninėse šalyse ar tose šalyse, su kuriomis ketinama bendradarbiauti ir pritraukti studentų. Tikslintina profesinių sričių, kuriose gali dirbti Programą baigę absolventai, ypač vadovų lygmeniu, aprėptis.

Analizuodami Programos aprašą, ekspertai rado tam tikrų prieštaravimų, pavyzdžiui, teigiama, kad „Bioekonomika nėra atskiras sektorius“ (Aprašo 5 psl.), o už kelių sakinių sakoma priešingai – „Bioekonomika – tai vienas didžiausių ir svarbiausių sparčiai besiplėtojančių ES sektorių<...>“. Toks prieštaravimas riboja galimybę vienareikšmiškai suvokti Programos aprėptį ir paskirtį.

Panašių prieštaravimų pasitaiko ir daugiau. Pavyzdžiui, Aprašo 5 psl. teigiama, kad „2018 m. Europos Komisija atnaujintoje bioekonomikos strategijoje išplėtė bioekonomikos aprėptį nurodant, kad ji apima visus sektorius ir sistemas, kuriuose naudojami biologiniai ištekliai (gyvūnai, augalai, mikroorganizmai ir jų biomasė, įskaitant organines atliekas), jų funkcijas ir principus. Naujas apibrėžimas neapsiriboja biomasės gamyba ir jos perdirbimu, pradedamas vertinti bioekonomikos indėlis transporto, prekybos, maitinimo ir kituose sektoriuose, taip pat mokslo srityje“ (pastaba: apima transportą, prekybą), tačiau toliau susiaurinama, kad bioekonomika – sektorius, „apimantis žemės ūkio, miškininkystės, žuvininkystės, maisto, bioenergijos ir biologinius produktus“ (Aprašo 5 psl.).

Programos apraše vartojamos sąvokos ir jų junginiai: „žiedinė bioekonomika“, „žiedinė ekonomika ir bioekonomika”, „bioekonomikos verslas”, „bioekonomikos sritis”. Atsižvelgiant į Programos turinį/kontekstą, santykis tarp „bioekonomikos” ir „žiedinės ekonomikos”, kaip ir Programos pavadinime naudojamas terminas „Bioekonomika“, formuoja būsimų studentų ir socialinių partnerių (darbdavių) suvokimą ir lūkestį apie tai, kokių procesų valdymui bus rengiami specialistai pagal šią Programą. 2021-10-08 susitikimo metu su Programos socialiniais partneriais išsakytos nuomonės patvirtino abejonę dėl galimo skirtingo suvokimo apie būsimus specialistus, rengiamus pagal šią Programą. Didžioji dalis socialinių partnerių akcentavo, kad specialistai, parengti pagal šią Programą, turėtų turėti pagrinde tik projektų vadybos gebėjimų, buvo įvardytos šios atsakomybės, pavyzdžiui, - „technologijų perdavimas“, „būtų tarpininkas tarp žinių/technologijų turėtojų ir potencialių jų taikytojų“, „biotechnologijų diegimo projektų organizavimas įmonėse“, „bioproduktų pardavimas, populiarinimas rinkoje“ ir pan. Jau nekalbant apie tai, kad didžioji dalis socialinių partnerių kalbėdami apie būsimų specialistų darbo vietas akcentavo pirminę žemės ūkio produkcijos gamybą ir perdirbimą (biožaliavų gamybą), bei bioenergetiką. Visi šie apibūdinimai yra tik dalis holistinės sąvokos „bioekonomika“.

2.1.2 Programos tikslų ir studijų rezultatų atitikties institucijos misijai, veiklos tikslams ir strategijai įvertinimas.

Programos tikslas plačiai apibrėžtas, akcentuojant vadybos, ekonomikos ir gamtos išteklių technologijų studijų krypčių žinias, gebėjimą priimti vadybos sprendimus bioekonomikos ir su šiuo sektoriumi susijusiose srityse, ir dera su Universiteto misija ir strategija, kuriose akcentuojamas bioekonomikos, biologinių išteklių, konversijos principai ir procesai. Programos išskirtinumas pabrėžiamas per tarpdisciplinišku mą.

2.1.3 Programos atitikties teisės aktų reikalavimams įvertinimas.

Programa atitinka galiojančius teisės aktus: Mokslo ir studijų įstatymą, Bendruosius studijų vykdymo reikalavimus, Studijų pakopų aprašą, Vadybos krypties aprašą ir vidinius Universiteto dokumentus. Programos apimtis - 240 kreditų, vadybos krypties studijų dalykų – 156 kreditų, bendrųjų universitetinių studijų dalykų – 40 kreditų, kitų krypčių dalykų – 44 kreditai. Pateikta Programos struktūra pagal bendruosius studijų vykdymo reikalavimus dominuojančiai krypčiai atliepia ≥120 kreditų reikalavimą.

2.1.4 Programos studijų tikslų, studijų rezultatų, mokymo (-si) ir vertinimo metodų suderinamumo įvertinimas.

Programos rezultatai suformuluoti aiškiai. Iš viso pateikta 10 rezultatų. Programos tikslai ir studijų rezultatai yra pakankamai orientuoti į vadybos kryptį. Programos tikslai ir rezultatai atitinka studijų pakopą bei šeštą kvalifikacijos lygį. Programoje numatyti daugiausiai tradiciniai studijų metodai (aiškinimas, iliustravimas, projektinių užduočių atlikimas ir kt.) ir vertinimo metodai (apklausa raštu ir žodžiu, diskusijų stebėjimas ir kt.), kurie yra pakankami numatytiems Programos studijų rezultatams pasiekti ir įvertinti. Studijų dalykuose naudojamos VDU Studijų reguliamine aprašytos atsiskaitymo formos: individualių ir grupinių laboratorinių darbų bei kursinių projektų gynimai, kolokviumų atsiskaitymai, egzamino laikymas ir kt. Kreditų apskaičiavimo sistema leidžia tinkamai įvertinti studento darbo krūvį ir gebėjimo veikti savarankiškai studijų metu išraiškos formas. Programoje kiekvieno studijų dalyko savarankiško darbo valandų skaičius yra paskirstomas atsižvelgiant į užduočių pobūdį ir turinį, kuris priklauso nuo studijų rezultatų sudėtingumo.

9 ir 10 programos rezultatai - „Geba konstruktyviai diskutuoti, efektyviai dirbti komandoje bei įvairialypėje ir daugiakultūrėje darbo aplinkoje" ir „Geba komunikuoti raštu ir žodžiu, savarankiškai mokytis ir dirbti, geba analitiškai ir reflektyviai mąstyti, prisitaikyti prie pokyčių ir įsisavinti naujas technologijas." - ugdomi visų Programos studijų dalykų aprėptyje ir visose temose. Diskutuotina, ar visi Programoje numatyti dalykai, temos ir metodai padeda pasiekti įvardintus Programos tikslus. Ekspertai pastebėjo, kad kelių Programos rezultatų sąsajos su studijų dalykais nedera: nurodyta, kad studijų dalykas „Ekonominė statistika" siekia 2 rezultato „Geba apibūdinti ir paaiškinti organizacijų sistemas ir procesus bei jų valdymą, socialinę atsakomybę ir etišką elgesį bioekonomikos sektoriuje veikiančiose verslo ir viešosiose organizacijose bei valdžios institucijose", tačiau dalyko apraše nurodoma, kad dalyko siekiami rezultatai susiję su „gebėjimu apibūdinti statistikos vietą mokslų sistemoje <...>" ar „gebėjimu organizuoti ir atlikti statistinį stebėjimą <...>". Kai kuriuose studijų dalykuose tikslintina ir dalyko rezultatų formuluotė „žino ir supranta" bei „suvokia" - „Logistikos valdymas" dalykas. Kai kurių studijų dalykų temos atkartoja temas kitų studijų dalykų, pavyzdžiui: „Vartotojų elgsena" ir „Rinkodara". Abejuose studijų dalykuose įtrauktos „Rinkos segmentavimo", „Vartotojų elgsenos" temos. Studijų dalyko „Verslumo ugdymas" apraše teigiama, kad studentai „gebės numatyti kvalifikacijos kėlimo planą", tačiau šis gebėjimas nėra suderintas su dalyko turinio tema, kuri pavadinta "Pardavimų valdymas".

2.1.5 Programos dalykų (modulių) visumos, užtikrinančios studento nuoseklų kompetencijų ugdymą(-si) įvertinimas.

Programoje išskiriami trys studijų dalykų blokai, skirti: 1) įgyti kompetencijas, būtinas pažinti ir vertinti bioekonomikos, kaip ūkio sektoriaus, vystymąsi; 2) įgyti būtinas vadybos kompetencijas; 3) įgyti numatytas biologinių išteklių technologijų kompetencijas. Šie trys dalykų blokai parodo Programos tarpdisciplinišku kontekstą; argumentuotai pristatyti kiekvienam blokui priskirti studijų dalykai. Apraše teigiama, kad, atsižvelgiant į Programos turinio nuoseklumo principą (suteikiamą galimybę anksčiau studijuotuose dalykuose įgytas teorines žinias ir gebėjimus panaudoti vėliau studijuojamuose dalykuose), Programa sukonstruota taip, kad studijų dalykai būtų išdėstyti nuo apimančių bendruosius principus ir dėsningumus prie vis labiau specializuotų studijų dalykų. Dalykų seka Programoje pakankamai logiška ir užtikrina studijų tikslų siekimą, tačiau, analizuojant Programos nuolatinių studijų planą, kyla pagrįstų abejonių, kad bus laikomasi nuoseklumo principo, pavyzdžiui:

● Studijų dalykas „Verslumo ugdymas“, apimantis personalo valdymo, rinkodaros, pardavimų ir kitas temas, kurios dalinai atkartoja kitus studijų dalykus Programoje. Siūloma koreguoti dalyko vietą Programoje arba keisti dalyko struktūrą bei dėstymo metodus, kurie galėtų padėti studentams sustiprinti jau įgytas kompetencijas.
● Studijų dalykas „Verslo mokesčiai“ dėstomas IV semestre, o finansų pagrindai VI semestre. Siūloma koreguoti studijų dalykų semestrus.
● „Bioekonomikos vystymasis“ (pagrindinė Programos tematinė dedamoji) pradedamas studijuoti tik IV semestre. Tai reiškia, kad studentai, studijuodami pusantrų metų, nėra supažindinami su esmine specialybės dedamąja – „Bioekonomika“. Nepagrįstas semestro trukmės tarpas tarp vienas kitą papildančių dedamųjų „mikroekonomika“, “makroekonomika“ ir „bioekonomika“.
● Nuotolinio vizito metu, studijų dalyko „Bioekonomikos vystymasis“ dėstytojo pasiteiravus, kokios praktinės užduotys bus duodamos, kokie bus praktiniai darbai studentams, buvo atsakyta, kad studentai turės parengti inovacinį projektą. Pažymėtina, kad studijų dalykas „Inovacijų vadyba“ bus studijuojamas tik VII semestre. Kyla klausimas, kaip studentai galės parengti inovacinį projektą, jei apie „Inovacijų vadybą“ dar neturės pakankamai žinių.
● „Rinkodara” studijuojama IV semestre, o „Vartotojų elgsena” - VI semestre. Taip sukuriamas pernelyg didelis laiko atotrūkis tarp glaudžiai susijusių dalykų.

Šiuos ir kitus pastebėjimus nuotolinio vizito metu išsakius Programos rengėjams ir dėstytojams, buvo gauti atsakymai: (1) „taip“ - vietomis Programos dalykai yra išdėstyti nevisai logiškai, bet tokį išdėstymą lemia srautinių paskaitų tinklelis; (2) paskaitų dalykų išdėstymas galės būti koreguojamas Programos įgyvendinimo eigoje.

Rekomenduotina Programos nuolatinių studijų planą pakoreguoti, siekiant eliminuoti anksčiau įvardintas abejones, kad būtų laikomasi nuoseklumo principo, susiejant į loginę grandinę atskirų dalykų metu formuojamų kompetencijų papildomumą/tęstinumą atsižvelgiant į Programos paskirtį, o ne į srautinių paskaitų tinklelius.

Apraše (8 psl., skirsnis 1.1.2) pateikiama, kad šios Programos absolventai gali: „dirbti vadovais, projektų vadovais...“, nors Programos apraše (6 psl.) apibendrintuose autoritetingų partnerių pasisakymuose Programos absolventų potencialios veiklos siejamos su atliekų potencialo vertinimu ir valdymu, atliekų valorizacija, klimato kaita. Socialinių partnerių paminėtos lyderystės, verslo etikos ir konfidencialumo žinių, psichologijos, biržinės prekybos kompetencijos Programoje atlieptos tik iš dalies arba visai neatlieptos.

2.1.6 Galimybių studijuojantiesiems individualizuoti programos struktūrą atsižvelgiant į asmeninius mokymosi tikslus bei numatytus studijų rezultatus įvertinimas.

Programos apimtyje būsimi studentai gali individualizuoti Programos struktūrą, atsižvelgiant į mokymosi tikslus bei numatomus studijų rezultatus. Tokia galimybė studentams sudaryta, renkantis laisvai pasirenkamus dalykus iš *Artes Liberales* studijų krypčių grupių. Laisvai pasirenkamiems dalykams skiriama iš viso 40 kreditų, iš kurių 12 kreditų skiriama kalbos gebėjimų lavinimui, likę 28 kreditai kitiems laisvai pasirenkamiems dalykams.

Pagrindiniai srities išskirtinumai:

1. Ketinamos vykdyti studijų programos tikslas ir siektini rezultatai dera su Universiteto misija ir strateginiais tikslais, valstybės strateginiais dokumentais.

2. Ketinamos vykdyti studijų programos apimtyje taikomi *Artes liberales* principai sudaro sąlygas studentams laisvai pasirinkti studijų dalykus.

Pagrindiniai srities tobulintini aspektai:

1. Programos nuolatinių studijų planas turėtų būti koreguojamas, labiau susiejant į loginę grandinę atskirų dalykų metu formuojamų kompetencijų papildomumą/tęstinumą.

2. Apraše pateikiama, kad šios Programos absolventai gali: „dirbti vadovais, projektų vadovais...“, nors Programos apraše pateikta autoritetingų partnerių nuomonė Programos absolventų potencialias veiklas sieja su atliekų potencialo vertinimu ir valdymu, atliekų valorizacija, klimato kaita. Lyderystės, verslo etikos ir konfidencialumo žinių, psichologijos, biržinės prekybos kompetencijos Programoje atlieptos tik iš dalies arba visai neatlieptos. Remiantis aukščiau išdėstytu, rekomenduojama, bendradarbiaujant su socialiniais partneriais, verslo atstovais, tiksliau apibrėžti profesines veiklos sritis, kuriose gali dirbti Programos absolventai.

Pataisymai, atlikti atsižvelgiant į ekspertų rekomendacijas

1. *Atkreiptinas dėmesys, kad ekspertų grupės pastabos apie tai, kad bioekonomikos srities specialistų poreikio pagrindimo įrodymai nėra tikslūs ir tinkamai apibrėžti, trūksta bioekonomikos verslo vadybos specialistų įsidarbinamumo galimybių prognozės, neanalizuotas specialistų poreikis kitose šalyse, reikalinga tiksliau apibrėžti profesines veiklos sritis, galiojo pirminei Studijų programos aprašymo versijai. Per pataisymams*

numatytą 10 dienų laikotarpį Programos rengėjai į numatytas pastabas didžiąja dalimi atsižvelgė. Studijų programos rengėjai visa apimtimi atsižvelgė į Studijų programos aprašo pirminei versijai pareikštas pastabas, kad bioekonomikos sąvoka ir bioekonomikos aprėptis programos apraše suvokiama nevienareikšmiškai, kad reikalinga patikslinti sąvokas „žiedinė bioekonomika", „bioekonomikos verslas", „bioekonomikos sritis", per 10-ies dienų laikotarpį pakoreguodami ir papildydami ketinamos vykdyti studijų programos aprašą. Tai, kad ketinamos vykdyti studijų programos rengėjai neatsižvelgė į ekspertų rekomendaciją keisti programos pavadinimą iš Bioekonomikos verslo vadyba į Biotechnologijų arba Bioverslų vadyba traktuotina kaip rinkodaros sprendimas, siekiant didinti Studijų programos patrauklumą rinkoje. Atsižvelgiant į Studijų programos turinį, jos pavadinimas BIOEKONOMIKOS VERSLO VADYBA nėra laikytinas klaidinančiu. Atliktos korekcijos ir papildymai įgalina pateiktas pastabas netraktuoti kaip kritines ir galinčias reikšmingai mažinti Studijų programos vertinimo balą.

2. *Programos rengėjai atsižvelgė į ekspertų pateiktą pastabą ir pakoregavo nuolatinių studijų planą (Aprašo 15 psl., 3 lentelė „Programos nuolatinių studijų planas"). Patikslinta dėstomų dalykų seka yra logiška ir užtikrina studijų tikslų siekimą ir kompetencijų formavimo nuoseklumo principų laikymąsi bei eliminuoja pirminę ekspertų abejonę, kad programoje numatyti dėstyti dalykai, temos ir metodai neleis pasiekti programos tikslų ir neleis užtikrinti nuoseklaus kompetencijų ugdymo.*
3. *Programos rengėjai iš esmės pakoregavo dalį, kurioje aprašoma ką baigę studijų programą absolventai gali dirbti, nurodydami, kad Programos absolventai gali dirbti projektų vadybininkais ir administratoriais, pardavimo, rinkodaros ir plėtros vadybininkais, verslo ir rinkos tyrimo analitikais, vadybos konsultantais, viešųjų ryšių specialistais bioekonomikos sektoriuje veikiančiose verslo ir viešosiose organizacijose. Pateikiamos korekcijos yra struktūrizuotos ir išsamios. Visa tai lėmė, kad ekspertų pateiktame galutiniame išvadų projekte vertinamoji sritis įvertinta 3 balais (Gerai / sritis plėtojama sistemiškai, be esminių trūkumų).*

2.2. MOKSLO (MENO) IR STUDIJŲ VEIKLOS SĄSAJOS

2.2.1. Aukštosios mokyklos vykdomos mokslo (meno) veiklos lygio pakankamumo su studijų kryptimi susijusioje mokslo (meno) kryptyje įvertinimas.

Ketinama vykdyti studijų programa priskirtina socialinių mokslų sričiai. Kaip rodo Universiteto paskutinių trejų metų kasmetinio aukštųjų mokyklų mokslinių tyrimų ir eksperimentinės plėtros vertinimas pateiktas Aprašo 6 lentelėje, Universitetas yra tarp 5 svarbiausių universitetų Lietuvoje socialinių mokslų srityje, tačiau pastebima akivaizdi žemėjimo tendencija: pagal įskaitytų formaliojo vertinimo socialinių mokslų darbų svertinių taškų sumą 2017 m. VDU buvo pirmoje, 2018 m. – antroje, o 2019 m. – penktoje vietoje. Šios žemėjimo tendencijos raiška ateityje turėtų neigiamos įtakos vykdomos mokslo (meno) veiklos lygio pakankamumui su šia studijų kryptimi susijusioje mokslo (meno) kryptyje.

Programos apraše nurodoma, kad pagal paskutinio 5 metų palyginamojo mokslinių tyrimų ir eksperimentinės plėtros veiklos vertinimo rezultatus, Universiteto mokslinių tyrimų lygis

vadybos ir ekonomikos mokslo kryptyje buvo įvertintas 3 balais (gerai), t. y., santykinai aukšto lygio ir pripažintas nacionaliniu mastu, bet su ribotu tarptautiniu pripažinimu“. Toks vertinimas laikytinas ribiniu, vertinant VDU vykdomos mokslo veiklos lygio pakankamumą šios Programos kontekstu, nes bioekonomika yra globalus reiškinys, kuris apima tarptautines verslo plėtojimo grandines, kurios yra imlios naujausiems mokslo rezultatams tiek technologinių, tiek socialinių mokslų srityje.

Vertinant VDU pateiktus vadybos ir ekonomikos mokslo krypties (Ekonomikos ir vadybos fakultetas, Bioekonomikos plėtros fakultetas) 2018-2021 metų publikacijų sąrašus, pastebėtina, kad publikacijos yra paskelbtos užsienio leidiniuose, pripažintuose rinkiniuose ir leidyklose, taip pat ir gerai vertinamuose žurnaluose. Nežiūrint gausaus publikacijų sąrašo, tik dalis jų tiesiogiai ir konceptualiai siejasi su „bioekonomika“, fokusuojantis į tokias tematikas, kaip bioekonomikos verslo modelių kūrimas; naujų bioproduktų įvedimas į rinką; bioproduktų rinkų analizė; biotechnologijų efektyvumo vertinimas; biomasės tiekimo grandinių modeliavimas ir vertinimas; biomasės ir bioproduktų logistikos projektavimas ir vertinimas; žiedinės ekonomikos plėtros priemonės ir jų ekonominis vertinimas ir t.t., kurios Apraše įvardijamos kaip pagrindinės Universiteto numatomos vadybos krypties mokslinių tyrimų tematikos socialinių mokslų kryptyje.

2.2.2 Studijų turinio susiejimo su naujausiais mokslo, meno ir technologijų pasiekimais įvertinimas.

Vertinant Universiteto pateiktus vadybos ir ekonomikos mokslo krypties (Bioekonomikos plėtros fakultetas) 2018-2021 metų projektų sąrašus, pastebėtina, kad vadybos mokslo kryptyje šiuo laikotarpiu buvo vykdyti ir tebevykdomi keli nacionaliniai ir tarptautiniai mokslo projektai (pavyzdžiui, „Twinning for Promoting Excellence, Ability and Knowledge to Develop Advanced Waste Gasification Solutions“ (TWIN-PEAKS); „Tvarios žiedinės bioekonomikos skatinimas Vidurio ir Rytų Europos šalyse“; „Mažų šeimos ūkių vaidmuo siekiant tvaraus žemės ūkio ir maisto produktų sektoriaus vystymosi Vidurio ir Rytų Europos šalyse“), kurių tematikos bei jų metu generuojamos naujos žinios tiesiogiai koreliuoja su Programos turiniu.

Bioekonomikos plėtros fakultete dėstytojai vadovauja ir/arba dalyvauja aukšto lygio tarptautiniuose moksliniuose projektuose (pavyzdžiui, „Tvarios žiedinės bioekonomikos skatinimas Vidurio ir Rytų Europos šalyse“ (BIOEASTsUP); „Biomasės vertės grandinių potencialo panaudojimo skatinimas Baltijos jūros regione“ (BalticBiomass4Value)). Dalis projektų tiesiogiai siejasi su bioekonomikos ir/arba žiedinės ekonomikos tematikomis, todėl didėja juose dalyvaujančių mokslininkų/dėstytojų kompetencijos ir jie savo patirtimi galės pasidalinti su studentais studijų metu.

Programos kontekstui išskirtinas Universiteto tapimas biopramonės konsorciumo (BIC) asocijuotu nariu. Biopramonės konsorciumas (BIC) – tai ne pelno siekianti organizacija, įkurta Briuselyje 2013 m. BIC atstovauja privačiam sektoriui Europos Komisijoje viešojo ir privataus sektorių partnerystės (VPSP) rėmuose – Biopramonės bendrojoje iniciatyvoje. Tarp šios organizacijos narių yra stambios pramonės korporacijos, smulkaus ir vidutinio verslo atstovai, regioniniai klasteriai, Europos prekybos asociacijos ir Europos technologijų platformos.

Nežiūrint to, kad Universitetas nariu tapo tik nuo 2020 m. pavasario, kai šio konsorciumo plėtojama iniciatyva, kuria buvo siekiama investuoti 3,7 milijardus EUR į bio grįstas inovacijas nuo 2014 iki 2020 metų laikotarpiu, eina jau į pabaigą, yra pagrįstai tikėtina, kad Universiteto dalyvavimas šiame konsorciume nenutrūks ir bus naudingas ateityje naujausių mokslo ir technologijų pasiekimų generavimo srityje.

Šios Programos studijų turinys tiesiogiai siejasi ir su naujausiais Universiteto studijų pasiekimais, pavyzdžiui, 2020 m. laimėti tarptautiniai BOVA kursai tema „Bioeconomy for Sustainable Agriculture in Baltic Sea Region“ (liet. Bioekonomika tvariam žemės ūkiui Baltijos jūros regione). Jų vykdymo metu skaitytos paskaitos, aktualios ir šios Programos studentams (pavyzdžiui, bio-produktų pasiūlos grandinės, regioninė strategija ir specializacija bioekonomikos vystymuisi ir kt.).

Dalis tarptautinių studijų projektų (pavydžiui, Erasmus+ projektas „Naujos magistro studijų programos „Tvari bioekonomika“ parengimas Uzbekistane“ (BioEcUz); Erasmus+ projektas „Europos maisto sistemų pertvarkymas siekiant tvarumo vykdant tarptautinį, novatorišką mokymą“), kuriuose dalyvauja programos dėstytojai, tiesiogiai siejasi bioekonomikos tematika. Tai taip pat laikytina svariu veiksniu, siekiant šios Programos studijų turinį susieti su naujausiais mokslo ir technologijų pasiekimais, ir su tuo, kad dėstytojai, dalyvaujantys projektuose, savo patirtimi studijų metu galėtų pasidalinti su studentais.

Pastebėtina ir tai, kad Universiteto organizuotos tarptautinės ir nacionalinės konferencijos, seminarai ir kiti renginiai bioekonomikos vystymosi temomis tiesiogiai prisideda prie naujausių mokslo ir technologinių žinių, sietinų su Programos turiniu, sklaidos.

Pagrindiniai srities išskirtinumai:

1. Universiteto mokslo veiklos lygis, kuris pagal paskutinio 5 metų palyginamojo mokslinių tyrimų ir eksperimentinės plėtros veiklos vertinimo rezultatus vadybos ir ekonomikos mokslo kryptyje buvo įvertintas 3 balais (gerai), t. y., aukšto lygio ir pripažinti nacionaliniu mastu, bet su ribotu tarptautiniu pripažinimu“, yra pakankamas šiai Programai plėtoti.

2. Pastebėtinas Programos studijų turinio akivaizdus ir ganėtinai stiprus susiejimas su naujausiais mokslo ir technologijų pasiekimais, pasiektas Universiteto ir Programos dėstytojų dalyvavimo tarptautiniuose mokslo ir studijų projektuose, bei žinių sklaidos renginiuose dėka.

Pagrindiniai srities tobulintini aspektai:

1. Universiteto mokslinių tyrimų lygio vadybos ir ekonomikos mokslo kryptyje įvertinimas 3 balais (gerai) laikytinas ribiniu (minimaliai pakankamu), vertinant Universiteto vykdomos mokslo veiklos lygio pakankamumą šios programos kontekstu, nes bioekonomika yra globalus reiškinys, kuris apima tarptautines verslo plėtojimo grandines, kurios yra imlios naujausiems mokslo rezultatams tiek technologinių, tiek socialinių mokslų srityje. Universiteto mokslo produkcija socialinių mokslų kryptyje, sietina su bioekonomika, yra ribotos apimties, jau nekalbant apie tai, kad generuojama mokslo produkcija koncentruojasi tik į atskiras bioekonomikos dedamąsias (pavyzdžiui, žemės ūkis, maisto pramonė, agrožaliavos). Mokslo

produkcijoje siektina orientuotis į visą kompleksinę bioekonomikos sritį, apimant platesnį spektrą tematikų, kurios Programos apraše įvardijamos kaip „numatomos vadybos krypties mokslinių tyrimų tematikos“ (tik planuojamos). Studijų programos ne tik turinys, bet ir pavadinimas turi būti labiau siejami su Universiteto faktiškai generuojama mokslo produkcija (pavyzdžiui, mokslo produkcijos identitetu, vertinant pagal publikacijų pavadinimus, jų santraukas bei raktažodžius), o ne tik su planuojamomis tyrimų tematikomis.

Pataisymai, atlikti atsižvelgiant į ekspertų rekomendacijas

1. *Programos rengėjai jokios papildomos informacijos, ekspertų išsakytų rekomendacijų šios srities tobulinimo aspektais nepateikė. Pagrįstai tikėtina, kad pirminiam vertinimui buvo pateikta visa turima informacija, apibūdinanti potencialą šioje srityje, o per papildomą laikotarpį naujų faktų neatsirado. Tad išlieka pastebėjimas, kad: (1) universiteto mokslo produkcija socialinių mokslų kryptyje, sietina su bioekonomika, yra ribotos apimties; (2) generuojama mokslo produkcija koncentruojasi tik į atskiras bioekonomikos dedamąsias (pavyzdžiui, žemės ūkis, maisto pramonė, agrožaliavos); (3) mokslo produkcija apimanti visą kompleksinę bioekonomikos sritį, Programos apraše įvardijamos kaip „numatomos vadybos krypties mokslinių tyrimų tematikos“ (yra tik planuojamos). Šis pastebėjimas nėra laikytinas kritiniu, vertinant Programos kokybę pagal šią sritį., tačiau Universitetui rekomenduojama ateityje plėtojant mokslinius tyrimus, juos labiau sieti su bioekonomika (vertinant pagal žinių turinį, kompleksiškumą ir identitetą), kuri yra globalus reiškinys, apimantis tarptautines verslo plėtojimo grandines, kurios yra imlios naujausiems mokslo rezultatams tiek technologinių, tiek socialinių mokslų srityje. Vadovaujantis ketinamos vykdyti studijų programos apraše pateikta informacija, jog „VDU pagal paskutinių trijų metų kasmetinio aukštųjų mokyklų mokslinių tyrimų ir eksperimentinės plėtros vertinimo bendrą įskaitytų formaliojo vertinimo mokslo darbų svertinę taškų sumą yra tarp 5 svarbiausių universitetų Lietuvoje socialinių mokslų srityje. Pagal įskaitytų formaliojo vertinimo socialinių mokslų darbų svertinių taškų sumą 2017 m. VDU buvo pirmoje, 2018 m. – antroje, o 2019 m. – penktoje vietoje. Pagal paskutinio 5 metų palyginamojo mokslinių tyrimų ir eksperimentinės plėtros veiklos vertinimo rezultatus, VDU mokslinių tyrimų lygis vadybos ir ekonomikos mokslo kryptyje buvo įvertintas 3 balais (gerai): aukšto lygio ir pripažinti nacionaliniu mastu, bet su ribotu tarptautiniu pripažinimu. Remiantis vertinimo rezultatais, vadybos ir ekonomikos mokslo krypties geriausios publikacijos yra paskelbtos užsienio leidiniuose, pripažintuose rinkiniuose ir leidyklose, taip pat straipsniai itin gerai vertinamuose žurnaluose. Mokslininkai dalyvauja tarptautinėse ir nacionalinėse MTEP veiklose. Doktorantūros studijos vadybos ir ekonomikos mokslų kryptyse organizuotos gerai. Doktorantūros programos, vykdomos kartu su kitais universitetais–partneriais, įvertintos pozityviai. MTEP veiklos ekonominis ir socialinis poveikis ir MTEP veiklos perspektyvumas įvertintas gerai”. Viena vertus, šis įvertinimas yra pakankamas ne tik vykdyti pirmos pakopos studijas, bet ir doktorantūros studijas, kita vertus, jis yra ribinis (minimaliai pakankamas), nes 2 balų įvertinimas būtų jau nepakankamas. Ekspertų pastaba, kad aukštosios mokyklos mokslo darbuotojų per pastaruosius 5 metus atliktų mokslo tyrimų lygis vadybos ir ekonomikos mokslo kryptyje yra ribinis (minimaliai*

pakankamas) yra atkreipianti dėmesį, kad ateityje reikia skirti daugiau pastangų šioje srityje, kad nenukentėtų faktiniai Studijų programos įgyvendinimo rezultatai.

2. *Ekspertai atkreipė dėmesį, kad bioekonomikos verslas yra platus ekonomikos sektorius, ir todėl pabrėžė, kad mokslinė produkcija koncentruojasi tik atskirose bioekoenomikos dedamosiose (žemės ūkis, agrožaliavos), o mokslo produkcija, kurią galima būtų vertinti kaip kompleksiškai apimančią visą bioekonomikos sritį dar tik planuojama. Pastebėtina, kad ši pastaba yra nukreipta į bendros VDU mokslo produkcijos vertinimą bioekoenomikos srityje (apimant jų svarbą ne tik pirmosios, bet ir antrosios pakopos studijas, bei doktorantūrą). Planuojamos produkcijos pasiekimo tikimybė yra pagrįstai tikėtina, vertinat tiek kiekybiniais, tiek kokybiniais aspektais. Todėl ir šios srities vertinimas buvo aukštas (4 - Labai gerai / sritis vertinama labai gerai nacionaliniame kontekste ir tarptautinėje erdvėje, be jokių trūkumų).*

2.3. STUDENTŲ PRIĖMIMAS IR PARAMA

2.3.1 Studentų atrankos ir priėmimo kriterijų ir proceso tinkamumo ir viešumo įvertinimas.

Studentų priėmimas į Programą numatomas vykdyti, atsižvelgiant į „Lietuvos aukštųjų mokyklų bendrojo priėmimo tvarką“, „Priėmimo į Vytauto Didžiojo universiteto pirmosios pakopos ir vientisąsias studijas sąlygas“, taip pat laikantis LR Mokslo ir studijų įstatymo, VDU Statuto ir VDU Studijų reguliamino. Stojančiųjų konkursinį balą numatyta skaičiuoti, remiantis LR švietimo, mokslo ir sporto ministro nustatyta tvarka.

Studentų atrankos ir priėmimo proceso viešumas užtikrinamas, laikantis stojančiųjų informavimo ir motyvavimo studijoms VDU kompleksinio plano, informaciją apie priėmimą į Programą suteikiant atitinkamuose Universiteto padaliniuose (Studijų departamente, Žemės ūkio akademijoje) priėmimo valandomis, telefonu, el. paštu, specializuotuose studijų ir informaciniuose leidiniuose, VDU internetinėje svetainėje, fakulteto internetinėje svetainėje. Vis tik VDU jau vykdoma studijų programa Biologinių sistemų valdymas su Bioverslo vadybos specializacija, nepritraukė studentų, kas buvo įvardinta 2021-10-08 vykusio susitikimo metu, o skaitant programos apibūdinimą ((https://www.vdu.lt/lt/study/program/show/348/), jis panašus į vertinamos Programos. Tikslinga būtų kritiškai įvertinti, ar studijų programos komunikacija bus atlikta tinkamai, ar šios programos turės aiškiai suvokiamą skirtumą būsimų studentų akimis.

Apraše nurodoma, kad numatoma pritraukti studentų iš užsienio, tačiau Apraše nenurodyta, kokie atrankos ir priėmimo kriterijai bus taikomi jiems. Paminėta tik, kad “Užsienio valstybių piliečių priėmimo į ne lietuvių kalba organizuojamas ir savo lėšomis mokamas pirmosios ir antrosios pakopos studijas Vytauto Didžiojo universitete taisyklės” atnaujinamos ir tvirtinamos kasmet, kas neatsako į klausimą, kiek vienodi/panašūs reikalavimai, keliami stojantiesiems iš Lietuvos ir užsienio šalių.

2.3.2 Užsienyje įgytų kvalifikacijų, dalinių studijų ir ankstesnio neformalaus ir savaiminio mokymosi pripažinimo tvarkos ir jos taikymo įvertinimas.

Apraše pristatyta užsienyje įgytų kvalifikacijų, dalinių studijų ir ankstesnio neformalaus ir savaiminio mokymosi pripažinimo tvarka. Apraše nurodyta, kad užsienyje įgytos kvalifikacijos pripažinimas VDU atliekamas centralizuotai, Tarptautinių ryšių departamente, vadovaujantis LR nutarimais, tvarkos aktais ir SKVC informacija, bendrosiomis ar individualiomis (kai nėra bendrųjų) rekomendacijomis bei konsultuojantis su SKVC atsakingais darbuotojais. Dalinių studijų rezultatų pripažinimą reglamentuoja „VDU Studijų rezultatų įskaitymo tvarkos aprašas“.

Neformaliu ir savaiminiu būdu įgytų kompetencijų pripažinimo principus ir eigą reglamentuoja „VDU Studijų reguliaminas“ (2016); „VDU Neformaliuoju ir savaiminiu būdu įgytų kompetencijų vertinimo ir pripažinimo tvarkos aprašas“ (2017); „VDU Neformaliojo suaugusiųjų švietimo organizavimo tvarkos aprašas“ (2019).

Pažymėtina, kad tiek dalinių studijų rezultatų lygiu, tiek neformaliu ir savaiminiu būdu įgytų kompetencijų pripažinimo lygiu, įskaitytų kreditų apimtis gali būti ne didesnė nei 75 procentai ketinamos studijuoti studijų programos apimties.

2.3.3 Studentams teikiamos akademinės, finansinės, socialinės, psichologinės ir asmeninės paramos tinkamumo, pakankamumo ir veiksmingumo įvertinimas.

Studentams teikiama akademinė, finansinė, socialinė, psichologinė ir asmeninė parama vertintina kaip tinkama, pakankama ir veiksminga. Akademinė parama VDU studentams apima informacijos teikimo sistemą ir nuolatines dėstytojų konsultacijas. Finansinę paramą studentams reglamentuoja „Mokestinių lengvatų teikimo ir kompensacijų skyrimo tvarkos aprašas”, socialinės paramos studentams klausimus koordinuoja Studentų reikalų departamentas. Sveikintina iniciatyva - VDU „ŽŪA alumni“ fondas, kurio dėka motyvuoti moksleiviai kviečiami atvykti į vienerių metų parengiamąsias studijas, kurias iš dalies finansuoja verslas.

VDU numatytos psichologinės paramos, paramos studentams su negalia priemonės. Apraše nenumatyta specialių paramos priemonių, orientuotų į numatytus pritraukti užsienio studentus.

2.3.4 Informacijos apie studijas ir studentų konsultavimo pakankamumo įvertinimas.

Siekiant, kad studentai gautų savalaikę studijų informaciją, numatyta taikyti keliapakopę studentų informavimo sistemą: studentams suteikiama asmeninė vardinė el. pašto dėžutė, studentai naudojasi specialiai jiems sukurtu portalu http://studentas.vdu.lt, Universitete veikia vieno langelio principu paremtas centralizuotas studentų aptarnavimo centras, socialiniame tinkle „Facebook“ yra sukurta speciali paskyra „VDU studentams“. Numatyti susitikimai su studijų programos vadovu, dėstytojais. Tačiau pasigendama informacijos, kada studentai yra supažindinami su VDU sklandų studijų procesą užtikrinančiais vidaus dokumentais, tokiais kaip Studijų reguliaminas, Akademinės etikos kodeksas, Apeliacijų nuostatais ir kita.

Nepaisant to, kad numatyta studijoms pritraukti studentų iš užsienio, Apraše nekomentuojama, ar visa su studijomis susijusi informacija vienodai pasiekiama tiek lietuvių, tiek anglų kalbomis.

Pagrindiniai srities išskirtinumai:

1. Studentams numatyta daug akademinės, finansinės, socialinės, psichologinės ir asmeninės paramos paslaugų.
2. Gerai išplėtota studentų informavimo sistema, suteikiami įrankiai pilnavertiškai įsitraukti į akademinę bendruomenę.

Pagrindiniai srities tobulintini aspektai:

1. Tikslinga įvertinti specifinės paramos studentams iš užsienio poreikį ir numatyti į jį orientuotas tikslines paramos priemones.
2. Kadangi numatomas tiek Lietuvos, tiek užsienio studentų priėmimas studijuoti Programą, studentų atrankos ir priėmimo proceso klausimai Apraše turi tolygiai atstovauti abi tikslines grupes (Apraše dominuoja studentų iš Lietuvos priėmimo sąlygos, o užsienio studentų klausimu daugiau pristatomi rinkodaros veiksmai, o ne atrankos ir priėmimo kriterijai) .

Pataisymai, atlikti atsižvelgiant į ekspertų rekomendacijas

1. *Atlikdami Programos pataisymus, Programos rengėjai detalizavo studentams skirtos informacijos apie įvairias, su studijų procesu susijusias veiklas pateikimo studentams būdų įvairovę. Nurodyta, kad su studentais nuolat bendrauja studijų administratorės, teikdamos žodinę, rašytinę informaciją, konsultacijas. Pažymėta, kad bakalauro studijų programos studentai turi grupių kuratorius, kurie gali operatyviai identifikuoti specifinės paramos studentams iš užsienio poreikį ir iniciuoti jo sprendimą. Užsienio studentų priėmimo atrankos ir priėmimo kriterijai plačiau nekomentuoti, tačiau šio aspekto ekspertų grupė nepriskiria kritiškai reikšmingiems, vertinant ketinamos vykdyti studijų programos kokybę.*

2.4 STUDIJAVIMAS, STUDIJŲ PASIEKIMAI IR ABSOLVENTŲ UŽIMTUMAS

2.4.1 „Mokymo ir mokymosi proceso, leidžiančio atsižvelgti į studijuojančiųjų poreikius ir įgalinančių juos pasiekti numatytus studijų rezultatus, įvertinimas.

Universitetas taiko kaupiamojo balo studijų pasiekimų vertinimo sistemą, kada dalį įvertinimo studentas surenka dar semestro eigoje kolokviumų, laboratorinių darbų atsiskaitymo, ar grupinio darbo, aktyvumo paskaitose metu (VDU Studijų reguliaminas). Dažniausiai galutinis egzaminas sudaro 50 % galutinio įvertinimo. Apraše teigiama, kad „<..>galutinis pažymys integruoja tarpinių atsiskaitymų ir egzamino pažymius<...>“. Galutinį balą dažniausiai sudaro ne mažiau kaip 3 skirtingi atsiskaitymų tipai, leidžiantys įvertinti skirtingas studijų dalyke numatytas žinias ir gebėjimus.

Iš studijų dalykų aprašų matyti, kad planuojami taikyti įvairūs studijų metodai, į tradicines paskaitas įtraukiant studentų savarankiško darbo rezultatų pristatymus, jų aptarimus ir diskusijas, atvejų analizes ir pan. Taip pat numatyti vizitai į bioekonomikos sektoriuje veikiančias įmones, kuriose studentai susipažintų su vykdoma veikla, atliktų praktines užduotis, o vėliau, galimai, ir mokomąją profesinės veiklos praktiką.

Pabrėžiama, kad “<...>ketinamoje vykdyti studijų programoje paskaitos, darbų gynimai, egzaminai, atsižvelgiant į dalyko specifiką, nuolatinėje studijų formoje planuojamos mišriu nuotoliniu būdu <...>”. VDU 2019 m. patvirtinti „Nuotolinių ir mišriųjų nuotolinių studijų organizavimo tvarkos aprašas” bei “Nuotolinių ir mišriųjų nuotolinių studijų kokybės užtikrinimo metodika”, kuriais vadovaujantis ir kartu taikant VDU Studijų reguliaminą, būtų organizuojamos studijos. Pastebėtina, kad nuotolinių ir mišriųjų nuotolinių studijų dalykų vertinimo ir atestacijos komisijoje nėra įtraukto studentų atstovo, nors nuotolinis mokymasis tikrai kelia aibę iššūkių studijų kokybei, todėl į studentų nuomonę turėtų būti įsiklausyta.

Taip pat žvelgiant į pateiktus Bioekonomikos verslo vadybos studijų dalykų aprašus, studentų darbo krūvio pasiskirstymo valandomis auditorinėse/nuotolinėse nuolatinėse studijose lentelę, kontaktinio darbo valandos nurodytos tik auditorinėje studijų formoje. Visuose aprašuose ties nuolatinėmis nuotolinėmis studijomis nurodytas valandų skaičius 0, todėl nėra aišku, kaip vis tik būtų vykdomos šios pirmos pakopos studijos.

Apraše pabrėžiama informacinių technologijų sprendimų gausa - VDU nuotolinių studijų aplinka (Moodle), vaizdo konferencijos programos (Adobe Connect, BigBlueButton, Microsoft Teams) - kurie leidžia interaktyviai pateikti studijų medžiagą, bendrauti tarpusavyje nuotoliniu būdu. SKVC ekspertų susitikimo su Programos dėstytojais metu (nuotolinis vizitas) buvo patikinta, kad dėstytojams patogu pasirinkti, kurią programą naudoti pagal studijų dalyko poreikius, studentai lengvai randa pateiktą savarankiškų darbų informaciją, paskaitų įrašus, konspektus, dėstytojų parengtas skaidres. Medžiagos pateikimas Moodle aplinkoje leidžia užtikrinti, kad dėstomą medžiagą ir užduotis studentai galės pasiekti ir nuotoliniu būdu. Taip pat Universitetas teikia dėstytojams mokymus, konsultacijas dėl nuotolinio studijų organizavimo ir naudojimosi IT programomis.

Vis tik per dažnas nuotolinių technologijų naudojimas, ypač pirmoje studijų pakopoje, gali studentą izoliuoti nuo akademinės bendruomenės. Valstybės kontrolė Valstybinio audito ataskaitoje „Ar užtikrinama studijų kokybė aukštosiose mokyklose“ pateikė studentų apklausos duomenis, kurie rodo, kad patenkinti arba visiškai patenkinti nuotolinio dėstymo kokybe yra mažiau negu pusė jų (46 proc.)[1]. Kadangi Programa tik planuojama, deja, negalėjome pasiteirauti studentų atstovų nuomonės ir vertinimo, ar Moodle aplinka sujungta su nuotolinio mokymo įrankiais pilnai atliepia prisitaikymą prie esamos COVID-19 pandemijos situacijos, bei prie kintančių studentų bei dėstytojų poreikių, todėl, remdamiesi Apraše esančia informacija, rekomenduojame skaidriai ir atsakingai įvertinti auditorinės bei nuotolinės studijų formų valandų paskirstymą ir paskirstyti studento darbo krūvį atitinkamai.

2.4.2 Sąlygų, užtikrinančių galimybes studijuoti socialiai pažeidžiamoms grupėms bei studentams su specialiaisiais poreikiais, įvertinimas.

---

[1] https://www.valstybeskontrole.lt/LT/Product/Download/4102

Universitetas teikia išskirtinį dėmesį neįgaliųjų studentų integravimui, vykdo socialiai atsakingo universiteto politiką. Patalpos, kuriose vyktų šios Programos studijos, visiškai pritaikytos neįgaliųjų poreikiams, tai patvirtina ir 2015 m. Lietuvos žmonių su negalią sąjungos sertifikatas. Medžiagos pateikimas Moodle aplinkoje taip pat leidžia dalinai palengvinti studijas judėjimo negalią turintiems studentams. Galimybė sudaryti individualų studijų grafiką užtikrina galimybę studijų procesą padaryti lanksčiais, pritaikant prie neįgalaus asmens poreikių, taikant įvairias studijų atsiskaitymo formas ir pan. Apraše teigiama, kad „<...> organizuojami įvairūs renginiai, skirti neįgaliesiems <...>“, tokiu būdu juos pilnavertiškai įtraukiant į akademinę bendruomenę.

2.4.3 *Akademinio sąžiningumo, tolerancijos ir nediskriminavimo užtikrinimo politikos įgyvendinimo įvertinimas.*

Universitete laikomasi VDU bendruomenės narių Akademinės etikos kodekso, kuriame pabrėžiami akademinio sąžiningumo, etiškų asmeninių santykių, akademinės laisvės ir atsakomybės principai. Kodeksas taikomas visiems VDU bendruomenės nariams: dėstytojams ir studentams, mokslo darbuotojams, administracijos ir kitiems darbuotojams. VDU bendruomenės narių Kodekso pažeidimų atvejus nagrinėja Etikos komisija. Komisijos darbo protokolai ir nustatyti pažeidimai prieinami viešai *www.vdu.lt* tinklapyje, kas sveikintina dėl atvirumo bendruomenėje.

Taip pat stengiamasi užtikrinti plagiato prevenciją visų pakopų studentų rašto darbuose, vadovaujantis atitinkamais Universiteto nuostatais, stengiamasi suteikti studentams ir dėstytojams išsamesnių žinių apie plagiatą, jo tipus ir pateikti rekomendacijas, kaip išvengti netyčinio plagiato ar plagiato dėl nežinojimo.

Vis tik Apraše nėra pateikiama informacija, kaip ir kada įstoję pirmos pakopos studentai yra supažindinami su nurodytomis tvarkomis, nors Plagijavimo prevencijos nuostatuose minima, kad stodami į Universitetą (ar studijų metu) studentai pasirašo VDU Akademinio sąžiningumo deklaraciją.

Universiteto administracija dėstytojams yra parengusi rekomendacijas dėl nuotoliniu būdu vykdomų atsiskaitymų (egzaminų, tarpinių atsiskaitymų) akademinio sąžiningumo užtikrinimo[2]. Rekomenduojama vaizdo-garso stebėsena, prioritetu skirti kūrybinio pobūdžio užduotis, kuriose būtų galima identifikuoti darbo autoriaus originalų indėlį, išskiriamos testo sudarymo ypatybės.

2.4.4 Apeliacijų, skundų dėl studijų proceso teikimo ir nagrinėjimo procedūrų taikymo efektyvumo krypties studijose įvertinimas.

Programos apraše pateikta VDU Apeliacijų teikimo nuostatų nuoroda[3] neveikia, tačiau viešai paskelbti 2021 m. kovo mėn. atnaujinti VDU apeliacijų dėl studijų rezultatų vertinimo ir (ar)

[2] https://zua.vdu.lt/wp-content/uploads/2020/05/Sazining_uztikrnms.pdf
[3] https://www.vdu.lt/wp-content/uploads/2014/11/apeliacijos_teikimo_nuostatai.pdf

atsiskaitymo procedūros teikimo nuostatai[4] . Programos aprašyme esanti dalis "4.4. Apeliacijų, skundų dėl studijų proceso teikimo ir nagrinėjimo procedūrų taikymas" nėra visai tiksli dėl nuostatų atnaujinimo.

Pagrindiniai srities išskirtinumai:

1. Studijų procesą numatyta organizuoti taikant įvairius mokymosi metodus ir formas, tiek auditorinį, tiek interaktyvų nuotolinį grupinį ir savarankišką darbą. Įgytų žinių įvertinimas taip pat numatytas taikant skirtingus atsiskaitymų tipus, kas leidžia objektyviai nustatyti skirtingas studento pasiektas žinias ir gebėjimus.
2. Universitetas išskirtinai pritaikytas asmenims, turintiems negalią. Ruošiamos studijų programos dalykų užsiėmimų auditorijos yra visiškai pritaikytos studentams su specialiaisiais poreikiais.

Pagrindiniai srities tobulintini aspektai:

1. Skirti dėmesio studijų dalykų aprašams, atnaujinant studentų darbo krūvio paskirstymą valandomis auditorinėse ir nuotolinėse nuolatinėse studijose, kad būtų aiškiai suprantama, kaip bus organizuojamos studijos.

2. Nėra aišku, kada ir kaip studentai supažindinami su VDU vidaus dokumentais, tokiais kaip Studijų reguliaminas, Akademinės etikos kodeksas, Apeliacijų nuostatais ir kita. Ankstyvas ir aiškus supažindinimas su etikos normomis leidžia aiškiau apibrėžti reikalavimus darbų autorystei ir išvengti nepagrįstų ginčų.

Pataisymai, atlikti atsižvelgiant į ekspertų rekomendacijas

1. *Programos rengėjai patikslino, kada ir kaip studentai supažindinami su studijų proceso organizavimu bei VDU vidaus dokumentais, tokiais kaip Studijų reguliaminas, Akademinės etikos kodeksas, Apeliacijų nuostatai. Pirmo kurso studentams informacija pateikiama centralizuotai VDU mastu kasmetinio renginio – „Įvado į studijas savaitė" - metu. Pristatymai, susitikimai vykdomi tiek kontaktiniu tiek, esant reikalui, virtualiu būdu.*
2. *Programos rengėjai atsižvelgė ir patikslino, kad, nors studijų programa nuolatinėse studijose parengta vykdyti mišriu nuotoliniu būdu, tačiau normaliomis sąlygomis (nesant dėl COVID-19 pandemijos paskelbto karantino, kitų ribojimų) studijos nuolatine forma bus vykdomos tik kontaktiniu būdu, o ištęstine forma – mišriu nuotoliniu būdu. Būtent todėl Programos studijų dalykų aprašuose ties nuolatinėmis nuotolinėmis studijomis kontaktinio darbo valandos nurodytos tik auditorinėje studijų formoje. Ekspertų nuomone, jei yra sudarytos sąlygos ir nuotolinėms studijoms, nereikėtų apsiriboti ir studijas organizuoti mišriu būdu, kaip buvo įvardinta netaisytame Apraše, naudotis turima informacinių technologijų sprendimų gausa. Ekspertų grupė, savo pareikštos pastabos nepriskirdama ketinamos vykdyti studijų programos kokybei kritiškai reikšmingoms pastaboms, šios vertinamosios srities balą pakėlė iki 4 (Labai gerai / sritis vertinama labai gerai nacionaliniame kontekste ir tarptautinėje erdvėje, <u>be jokių trūkumų</u>).*

[4] https://www.vdu.lt/wp-content/uploads/2021/04/Apeliaciju-teikimo-nuostatai-2020-03-24.pdf

2.5. DĖSTYTOJAI

2.5.1 Programoje dirbančių dėstytojų skaičiaus, kvalifikacijos ir kompetencijos (mokslinės, didaktinės, profesinės) pakankamumo studijų rezultatams pasiekti įvertinimas.

Programos apraše nurodoma, kad paskaitas planuoja vesti 34 dėstytojai, iš jų vadybos krypties studijų dalykus – 23 (68 proc.), kitų krypčių studijų dalykus – 11 (32 proc.).

Vertinant jų gyvenimo aprašymus, galima konstatuoti, kad būsimi Programos dėstytojai yra kompetentingi ir kvalifikuoti, beveik visi turi ne mažesnę kaip 5 metų praktinę dėstymo patirtį, taiko ir kuria veiksmingus ir pažangius dėstymo metodus.

Dauguma planuojamų dėstytojų vykdo tarptautinius mokslinius tyrimus studijų dalykų ar artimose srityse, juos publikuoja pripažintuose mokslo leidiniuose. Jie pripažinti profesinėse bei mokslinėse bendruomenėse, dalyvauja profesinio tobulėjimo programose, stažuotėse, tarptautinio akademinio judumo programose.

Būsimi Programos dėstytojai turi pakankamą patirtį Programos tikslams ir studijų rezultatams pasiekti, yra aukštos kvalifikacijos. Programos dėstytojai aktyviai dalyvauja Erasmus+ mainų programoje dėstymo tikslais, tarptautinėse ir nacionalinėse konferencijose, simpoziumuose, veda užsiėmimus vidurinių mokyklų moksleiviams.

Visi dėstytojai geba laisvai bendrauti bent viena iš tarptautiniam bendradarbiavimui vartojamų užsienio kalbų. Programoje dirbsiančių dėstytojų pasiskirstymo pagal amžių ir lytį struktūra yra optimali.

Programos įgyvendinimui numatyta pedagoginio personalo sudėtis viršija Bendrųjų studijų vykdymo reikalavimų aprašo 28 punkto nuostatas – 88 proc. Programos studijų dalykų dėstys mokslo laipsnį turintys dėstytojai (reikalavimas – ne mažiau kaip 50 proc. pirmosios pakopos universitetinių studijų krypties dalykų apimties turi dėstyti mokslininkai). Programos įgyvendinimui numatytoje dėstytojų grupėje profesoriaus pareigas eina 11 (32 proc.), docento – 17 (50 proc.), daktaro laipsnį turintys lektoriai - 2 (6 proc.) visų studijų programos dėstytojų.

Vertinant numatomų Programos dėstytojų profesinės veiklos (praktinio darbo) patirtį, pastebėtina, kad ją turi beveik pusė numatomų dėstytojų. Atsižvelgiant į tai, kad Programa yra skirta ruošti bakalaurams, kuriems yra ypač svarbūs vadybinės srities praktiniai įgūdžiai, dėstytojų profesinės veiklos (praktinio darbo) patirties turėjimas laikytinas privalumu. Šiame kontekste Programos aprašyme pasigendama pagrįstumo, kodėl planuojamiems dėstytojams, atsakingiems už „profesines praktikas“ ir „bakalauro baigiamąjį darbą“, nėra numatytas profesinės veiklos (praktinio darbo) patirties būtinumas.

3.5.2 Sąlygų dėstytojų kompetencijoms tobulinti įvertinimas.

VDU dėstytojų profesinis tobulėjimas vyksta lygiagrečiai su dėstytojo pagrindine moksline, organizacine ir didaktine veikla. Kaip rodo pateikta informacija, Universitete vykstančios profesinio tobulėjimo veiklos (seminarai, forumai, kt.) organizuojamos atsižvelgiant į 8 kompetencijų grupes: aukštojo mokslo didaktika, skaitmeninės kompetencijos, tyrimų

vykdymo kompetencijos, vadybinės kompetencijos, užsienio kalbų kompetencijos, tarpkultūrinės kompetencijos, dalykinės kompetencijos, asmeninės kompetencijos.

Vadovaujantis VDU dėstytojų profesinio tobulėjimo tvarkos aprašu, profesinio tobulėjimo veiklos rekomenduojamos, atsižvelgiant į dėstytojų akademinio darbo patirtį. Per 5 metų laikotarpį nuo kadencijos pradžios dėstytojai skatinami dalyvauti profesinio tobulėjimo seminaruose iš visų (anksčiau paminėtų) aštuonių kompetencijų grupių. Numatomų dėstytojų gyvenimo aprašymuose pateikiama informacija patvirtina šį faktą.

Pastebėtina, kad dėstytojai kvalifikaciją kelia ne tik dalyvaudami įvairiuose seminaruose ar stažuotėse, bet per kitas priemones: dalyvauja „Lauko dienose“, bendradarbiaudami su ūkio subjektais; rengdami ir įgyvendinami Europos Inovacijų Partnerystės projektus; dalyvaudami „Erasmus+“ programos projektuose; dirbant mokslinį darbą – įgyvendinant ES, nacionalinius projektus studijų programos ir artimose srityse.

Dėstytojų profesinio tobulėjimo veikloms užtikrinti skiriamos VDU, VDU Žemės ūkio akademijos ir kitų šaltinių lėšos.

Pagrindiniai srities išskirtinumai:

1. Programoje dirbančių dėstytojų skaičius, kvalifikacija ir kompetencija (mokslinė, didaktinė, profesinė) yra pakankama Programos studijų rezultatams pasiekti.

2. Universitete sudaromos sąlygos dėstytojų kompetencijoms tobulinti, taikant įvairias priemones, dalyvaujant VDU ir kitų organizacijų organizuojamuose seminaruose ar stažuotėse, bei dalyvaujat ,,Lauko dienose“, bendradarbiaujant su ūkio subjektais, rengiant ir įgyvendinant Europos Inovacijų Partnerystės projektus, dalyvaujant „Erasmus+“ programos projektuose, dirbant mokslinį darbą – įgyvendinant ES, nacionalinius projektus studijų programos ir artimose srityse.

Pagrindiniai srities tobulintini aspektai:

1. Siekiant užtikrinti, kad Programos įgyvendinimo metu bakalaurams būtų suformuoti adekvatūs rinkos poreikiams vadybinės srities praktiniai įgūdžiai, rekomenduojama planuojamiems dėstytojams, atsakingiems už „profesines praktikas“ ir „bakalauro baigiamąjį darbą“, numatyti reikalavimą turėti profesinės veiklos (praktinio darbo) patirtį.

Pataisymai, atlikti atsižvelgiant į ekspertų rekomendacijas

1. *Programos rengėjai patikslino reikalavimų planuojamiems dėstytojams, atsakingiems už „profesines praktikas“ ir „bakalauro baigiamąjį darbą“, aprašymą, numatant reikalavimą turėti profesinės veiklos (praktinio darbo) patirtį.*

2.6. STUDIJŲ MATERIALIEJI IŠTEKLIAI

2.6.1 Programos fizinių, informacinių ir finansinių išteklių, leidžiančių užtikrinti efektyvų mokymosi procesą, tinkamumo ir pakankamumo įvertinimas.

Šios Programos apimtis, vertinant pagal planuojamus studentų skaičius, nėra didelė bendru VDU kontekstu, palyginant su bendru studentų skaičiumi. Programos apraše numatyta, kad studijos bus vykdomos efektyviai naudojant viso Universiteto materialiuosius išteklius, kurie tiesiogiai orientuoti į studijų kokybės užtikrinimą, siekiant sukurti kuo palankesnes studijų sąlygas studentams ir dėstytojams. Universitete yra įrengtos 222 auditorijos, kurios pagal poreikį naudojamos studijų reikmėms. Patalpų dydis varijuoja nuo 5 iki 150 darbo vietų, o dar didesnėms studentų grupėms paskaitos gali vykti VDU ŽŪA arba Didžiojoje salėje (K. Donelaičio g. Kaune), turinčioje 725 vietas. Auditorijos bendroms paskaitoms numatomos atsižvelgiant į studentų grupės dydį ir darbo vietų skaičių auditorijoje ir tokiu būdu parenkamos optimalaus dydžio patalpos studijų dalykų organizavimui.

2021-10-08 virtualaus vizito metu buvo pateikta informacija, pagrindžianti, kad Universitete funkcionuoja sistema, galinti užtikrinti, kad studijos bus vykdomos efektyviai pagal poreikį naudojant viso Universiteto materialiuosius išteklius, kurie tiesiogiai orientuoti į studijų kokybės užtikrinimą, siekiant sukurti kuo palankesnes studijų sąlygas studentams ir dėstytojams.

Pagrįstu laikytinas sprendimas, kad bendrieji studijų dalykai bus dėstomi Universiteto pastatuose, kuriems būdingas geografinis artumas, todėl studentams patogu pereiti iš vienos auditorijos į kitą pertraukų metu. Specialieji studijų dalykai bus organizuojami akademijų arba fakultetų pastatuose, kuriuose įsikūrusi administracija ir sutelkti specialybės studijų dalykų dėstytojai. Tokiu būdu užtikrinamas geresnis studentų prieinamumas prie administracinio ir akademinio personalo. Dėl šios priežasties vadybos krypties studijų dalykai bus dėstomi VDU ŽŪA Bioekonomikos plėtros fakultete kuriame yra ir didelės auditorijos (iki 130 asmenų) ir mažesnės (grupinių užsiėmimų) auditorijos, kompiuterinės klasės, metodiniai kabinetai.

Galima konstatuoti, kad studijos vyks patalpose, aprūpintose reikalinga studijoms technika, kompiuteriais su prieiga prie interneto, projektoriais, reikiama garso bei vaizdo aparatūra. Savarankiškam darbui VDU įrengtos 46 kompiuterių klasės su pagrindine darbui skirta programine įranga. Yra sudaroma galimybė naudoti procesų valdymo modeliavimo programą „Adonis“, „Flexsim“. Nuotoliniam darbui pritaikytos tokios programos kaip „MS Teams“, „Zoom“, „Voov“, „Cisco Webex Meetings“. Atskirų fakultetų kompiuterių klasėse studentai gali naudotis specialiosios paskirties programomis tyrimo duomenų statistiniam vertinimui (SYSTAT 10, SIGMASTAT, SIGMAPLOT 8.0), programa „ArcGIS 10.3“, skaitmeniniais dirvožemio žemėlapiais ir kt.

Planuojama, kad gamtos išteklių technologijų, žemės ūkio, miškininkystės ir kitų studijų krypčių dalykai bus dėstomi Žemės ūkio inžinerijos, Agronomijos bei Miškų ūkio ir ekologijos fakultetuose. Agronomijos fakultete yra 33 įvairaus dydžio auditorijos, mokymo kabinetai ir laboratorijos. Žemės ūkio inžinerijos fakultete sukurta pakankama materialinė-techninė bazė,

leidžianti atlikti laboratorinius darbus ir vykdyti tyrimus biomasės gamybos, paruošimo, perdirbimo ir konversijos, bioenergetikos ir biomedžiagų srityse. Miškų ir ekologijos fakultete veikia Aplinkotyros laboratorija, Klimato kaitos poveikio miško ekosistemoms tyrimų laboratorija, Medienos naudojimo, kokybės ir apdirbimo technologijų laboratorija ir pan.

Universiteto teritorija yra pritaikyta studentų ir dėstytojų darbui ir poilsiui: veikia kultūros, sporto klubai, maitinimo vietos, biblioteka. Sukurta moderni fizinė bibliotekos aptarnavimo padalinių pagal fakultetus ir akademijas infrastruktūra sudaro sąlygas veiksmingai reaguoti į akademinių padalinių mokslo ir studijų poreikius. Bibliotekos svetainėje yra įdiegta interaktyvi dokumentų užsakymo paslauga. Bibliotekos padaliniuose įrengta 19 darbo vietų lankytojams, turintiems specialiųjų poreikių. Biblioteka disponuoja tradiciniais ir elektroniniais informacijos ištekliai. Bibliotekos fonde sukaupta 1,1 mln. tradicinių dokumentų. Dominuojanti informacijos šaltinių rūšis yra elektroniniai informacijos ištekliai - 2020 m. vartotojai atliko apie 2,5 mln. informacijos išteklių paieškų ir peržiūrų, atsisiųsta apie 3,3 mln. visatekščių dokumentų. VDU bendruomenės nariai gali naudotis perkamais, licencijuojamais ir bibliotekos skaitmeninamais, Universitete išleistais el. informacijos ištekliais bet kuriuo paros metu. Universiteto bendruomenė gali naudotis beveik 676 tūkst. el. išteklių (410 tūkst. el. knygų, 38 tūkst. el. žurnalų, 228 tūkst. konferencijų pranešimų, garso įrašų ir kt. dokumentų), 61 licencijuojama duomenų baze. Prie jų galima jungtis Universiteto patalpose ir iš nutolusių kompiuterių (per EZproxy).

Studentams ir dėstytojams yra sukurta virtuali mokymosi aplinka ir bendradarbiavimo sistemos –Moodle ir MS Teams.

Planuojama, kad studentų praktikų vietomis aprūpins socialiniai partneriai - bioekonomikos sektoriuje veikiančios organizacijos, kurie yra suinteresuoti, kad studentai turėtų galimybę praktiškai pažinti gamybos, perdirbimo ir konversijos procesus. Tokių praktikų metu sudaromos trišalės sutartys, studentai atlieka praktiką jų darbo vietose. Pavyzdžiui, studentus praktikoms ir absolventus darbui priimtų įmonės, kurios labiausiai suinteresuotos šios Programos sėkme: žemės ūkio kooperatyvai „Pienas LT“ ir „Lietuviško ūkio kokybė“, UAB „Kurana“, UAB „Euromediena“, UAB „Green Genius“, „Lietuvos biotechnologų asociacija“, „Lietuvos biomasės energetikos asociacija (LITBIOMA), „Lietuvos uogų augintojų, perdirbėjų ir prekybininkų asociacija“, VšĮ „Baltijos darnios bioekonomikos plėtros agentūra“, VĮ „Valstybinių miškų urėdija“, LR Žemės ūkio ministerija ir kt.

2.6.2 Programos vykdymui reikalingų išteklių planavimo ir atnaujinimo įvertinimas.

Programos vykdymo pradžiai materialiaisiais ištekliais yra apsirūpinta. Papildomos investicijos į Programos veiklą nebuvo darytos. Numatoma, kad ateityje ištekliai gali pasipildyti iš naujų projektų arba tikslinio finansavimo Programai vykdyti. Nurodoma, kad kasmet atnaujinama apie 20 proc. kompiuterių. VDU taikoma centralizuota techninės bei programinės įrangos monitoringo ir atnaujinimo sistema, kompiuterių klasėse bei kitose kompiuterizuotose darbo vietose naudojama tik legali programinė įranga. Kartą per pusę metų programinė įranga numatoma audituoti ir atliekamas jos atnaujinimas arba papildymas.

Kaip žinia, elektroninės mokslo duomenų bazės - vienas pagrindinių mokslininkų ir studentų naudojamų šaltinių, kuriuose publikuojama ir saugoma mokslinė produkcija: elektroniniai žurnalai, knygos, tyrimai, statistinė ir kitokia informacija. Pasibaigus ES finansuojamam projektui, kuris dengė didžiąją dalį prenumeratos mokesčio, universitetai turi tenkintis mažesniais duomenų bazių kiekiais. Tai reiškia, kad mokslininkai ir studentai praras galimybę per VDU biblioteką jungtis prie didelės apimties mokslinės informacijos išteklių. Šis klausimas buvo aptartas 2021-10-08 susitikimo su Universiteto darbuotojais metu. Susitikimo VDU specialistų pateikti atsakymai, pagrindė aktyvius vykdomus veiksmus, siekiant spręsti šias problemas.

Pagrindiniai srities išskirtinumai:

1. Galima pagrįstai teigti, kad Programos vykdymo pradžioje materialiaisiais ištekliais yra pilnai apsirūpinta. Šios Programos apimtis, vertinant pagal planuojamus studentų skaičius, nėra didelė bendrame Universiteto kontekste. Studijos bus vykdomos efektyviai naudojant viso Universiteto materialiuosius išteklius, kurie tiesiogiai orientuoti į studijų kokybės užtikrinimą, siekiant sukurti kuo palankesnes studijų sąlygas studentams ir dėstytojams.

Pagrindiniai srities tobulintini aspektai:

1. Vykdant Programos vykdymui reikalingų išteklių planavimą didžiausią prioritetą rekomenduojama skirti: (1) prieigos prie mokslininkų ir studentų naudojamų elektroninių šaltinių, kuriuose publikuojama ir saugoma mokslinė produkcija sietina su Programos tematika, prieinamumo kiekybine ir kokybine prasme didinimui; (2) programinės įrangos, skirtos verslo procesų modeliavimui, formuojant Programos metu rengiamų specialistų gebėjimus priimti efektyvius vadybinius sprendimus bioekonomikos plėtros sąlygomis, įsigijimui ir atnaujinimui.

Pataisymai, atlikti atsižvelgiant į ekspertų rekomendacijas *(pildoma tuo atveju, jeigu ekspertai teikė siūlymą programą taisyti per 10 d.)*

1. Programos rengėjai pateikė papildomą informaciją nurodant, kad Programos materialieji ištekliai (taip kaip ir kitų Universiteto studijų programų) planuojami pagal sudaromus strateginius planus.

2.7. STUDIJŲ KOKYBĖS VALDYMAS IR VIEŠINIMAS

2.7.1 Studijų vidinio kokybės užtikrinimo sistemos veiksmingumo įvertinimas.

Programos studijų kokybės ir jų valdymo sprendimai grindžiami Europos aukštojo mokslo kokybės užtikrinimo nuostatomis ir gairėmis, nacionaliniais ir VDU teisiniais dokumentais. Į Programos studijų kokybės valdymo ir užtikrinimo sistemą pagal kompetenciją ir atsakomybės sritį įtraukta daug VDU organizacinių padalinių (Senatas, Rektoratas, Žemės ūkio akademijos (toliau – Akademijos) taryba, Akademijos kancleris, Bioekonomikos plėtros fakulteto taryba,

Bioekonomikos verslo vadybos studijų programos Komitetas). Apraše detaliai aprašytos jų funkcijos Programos studijų kokybės valdymo procese.

2.7.2 Socialinių dalininkų (studentų ir kitų suinteresuotų šalių) įtraukimo į vidinį kokybės užtikrinimą veiksmingumo įvertinimas.

Remiantis Aprašu, į vidinį kokybės užtikrinimą įtrauktos visos svarbiausios socialinių dalininkų grupės – studentai, absolventai, dėstytojai, darbdaviai. Numatytos visų socialinių dalininkų grupių įsitraukimo į vidinį kokybės užtikrinimą formos ir jų taikymo periodiškumas. Apraše neaptarta, kaip bus organizuota Programos kokybės vertinimo rezultatų sklaida, tiek socialinių dalininkų grupėse, tiek išoriniams naudotojams.

Pagrindiniai srities išskirtinumai:

1. Tarptautinius standartus atitinkanti studijų kokybės valdymo sistema, kurioje įvairių institucinių padalinių įsitraukimas užtikrina sisteminio požiūrio raišką studijų kokybės įgyvendinime.
2. Užtikrintas aktyvus socialinių dalininkų įsitraukimas į studijų programos kokybės valdymą.

Pagrindiniai srities tobulintini aspektai:

1. Rekomenduotina numatyti, kaip bus organizuota studijų programos kokybės vertinimo rezultatų sklaida, tiek socialinių dalininkų grupėse, tiek išoriniams naudotojams.

Pataisymai, atlikti atsižvelgiant į ekspertų rekomendacijas

1. Programos rengėjai patikslino informaciją, kaip bus organizuojama studijų programos kokybės vertinimo rezultatų sklaida socialinių dalininkų grupėse ir išoriniams naudotojams.

III. REKOMENDACIJOS

Rekomendacijos, į kurias aukštoji mokykla turi atsižvelgti per 10 d. d. nuo išvadų projekto gavimo dienos:

1.

Patikslinti sąvokos „bioekonomika“ dalykinę aprėptį ir sąvokų bei sąvokų junginių „žiedinė bioekonomika“, „žiedinė ekonomika ir bioekonomika”, „bioekonomikos verslas”, „bioekonomikos sritis” vartojimo kontekstą. Siekiant užtikrinti dermę tarp: (i) studijų programos turinio; (ii) studijuojamų dalykų priskirtinumo socialinių mokslų kryptims (vadyba ar ekonomika); (iii) bioekonomikos sąvokos kompleksiškumo; (iv) socialinių partnerių programos paskirties suvokimo, rengiamų specialistų kompetencijų kontekste - rekomenduojama Programos pavadinimą iš „Bioekonomikos verslo vadyba” pakeisti į „Biotechnologijų vadyba” arba „Bioverslų vadyba”.

2.

Programos nuolatinių studijų planas turėtų būti koreguojamas labiau susiejant į loginę grandinę atskirų dalykų metu formuojamų kompetencijų papildomumą/tęstinumą.

3.

Rekomenduojama, bendradarbiaujant su socialiniais partneriais, verslo atstovais, tiksliau apibrėžti profesines veiklos sritis, kuriose gali dirbti Programos absolventai.

4.

Kadangi numatomas tiek Lietuvos, tiek užsienio studentų priėmimas studijuoti Programą, studentų atrankos ir priėmimo proceso klausimai Apraše turi tolygiai atstovauti abi tikslines grupes. Taip pat rekomenduojama numatyti studijuojančiųjų lietuvių ir anglų kalbomis bendradarbiavimo ir integravimo Programos apimtyje formas, kas suteiktų studentams naujų patirčių, vykdant tam tikras studijų veiklas tarptautinėje grupėje.

5.

Studijų dalykų aprašuose atnaujinti studentų darbo krūvio paskirstymą valandomis auditorinėse ir nuotolinėse nuolatinėse studijose, kad būtų vienareikšmiai suprantama, kaip bus organizuojamos studijos.

Kitos rekomendacijos:

1.

Tikslinga numatyti specifines paramos priemones iš užsienio pritrauktiems studentams.

2.

Nurodyti, kada ir kaip studentai supažindinami su VDU vidaus dokumentais, tokiais kaip Studijų reguliaminas, Akademinės etikos kodeksas, Apeliacijų nuostatais ir kita.

3.

Rekomenduojama planuojamiems dėstytojams, atsakingiems už „profesines praktikas“ ir „bakalauro baigiamąjį darbą“, numatyti reikalavimą turėti profesinės veiklos (praktinio darbo) patirtį. Taip pat Programos aprašyme rekomenduoja detalizuoti ar bus, jei bus - tai kaip ir kokia apimtimi bus, pritraukiami atitinkamos srities praktikai, kaip kviestiniai lektoriai (pvz. socialinių partnerių atstovai) į studijų procesą, neapsiribojant socialinių partnerių įtraukimu tik į praktikų organizavimo procesą.

4.

Vykdant Programos vykdymui reikalingų išteklių planavimą didžiausią prioritetą rekomenduojama skirti: (i) prieigos prie mokslininkų ir studentų naudojamų elektroninių šaltinių, kuriuose publikuojama ir saugoma mokslinė produkcija sietina su Programos tematika, prieinamumo kiekybine ir kokybine prasme didinimui; (ii) programinės įrangos, skirtos verslo procesų modeliavimui, formuojant Programos metu rengiamų specialistų gebėjimus priimti efektyvius vadybinius sprendimus bioekonomikos plėtros sąlygomis, įsigijimui ir atnaujinimui.

5.

Rekomenduotina numatyti, kaip bus organizuota Programos kokybės vertinimo rezultatų sklaida, tiek socialinių dalininkų grupėse, tiek išoriniams naudotojams.

IV. APIBENDRINAMASIS ĮVERTINIMAS

Vytauto Didžiojo universiteto ketinama vykdyti studijų programa *Bioekonomikos verslo vadyba* vertinama teigiamai.

Eil. Nr.	Vertinimo sritis	Srities įvertinimas, balai
1	Studijų tikslai, rezultatai ir turinys	3
2	Mokslo (meno) ir studijų veiklos sąsajos	4
3	Studentų priėmimas ir parama	4
4	Studijavimas, studijų pasiekimais ir absolventų užimtumas	4
5	Dėstytojai	4
6	Studijų materialieji ištekliai	4
7	Studijų kokybės valdymas ir viešinimas	4
	Iš viso:	27

1-Nepatenkinamai (sritis netenkina minimalių reikalavimų, yra esminių trūkumų, dėl kurių krypties studijos negali būti vykdomos)
2-Patenkinamai (sritis tenkina minimalius reikalavimus, yra esminių trūkumų, kuriuos būtina pašalinti)
3-Gerai (sritis plėtojama sistemiškai, be esminių trūkumų)
4-Labai gerai (sritis vertinama labai gerai nacionaliniame kontekste ir tarptautinėje erdvėje, be jokių trūkumų)
5-Išskirtinės kokybės (sritis vertinama išskirtinai gerai nacionaliniame kontekste ir tarptautinėje erdvėje)

Ekspertų grupės vadovė:

Doc. dr. Daiva Labanauskaitė